

บทความวิจัย

**สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียน
เครือข่ายอัลสลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี**

มูฮำหมัด อัชชอมาดีย์* เพ็ญวรา ชูประวิติ**

*นิสิตปริญญาโท (บริหารการศึกษา) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**ดร. (บริหารการศึกษา) อาจารย์ประจำสาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัลสลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ โรงเรียนเครือข่ายอัลสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 37 โรงเรียน เครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน การพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.063) รองลงมา คือ การบริหารวิชาการ ($\bar{X}$ = 3.992) โดยหากพิจารณารายด้านย่อยของแต่ละประเด็น พบว่า ในประเด็นการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.117) และในประเด็นการบริหารวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.031) และการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 3.958) สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.348) รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากร ($\bar{X}$ = 4.245) โดยหากพิจารณารายด้านย่อยของแต่ละประเด็น พบว่า ในประเด็นการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.269) และในประเด็นการบริหารวิชาการ การจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.394) และการนิเทศการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 4.302) และค่าความต้องการจำเป็น คือ การบริหารวิชาการ มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.089) รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากร ($PNI_{modified}$ = 0.045) โดยหากพิจารณารายด้านย่อยของแต่ละประเด็น พบว่า ในประเด็นการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการทำงาน มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.053) และในประเด็นการบริหารวิชาการ การวัดและประเมินผล มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.103)

2) สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ด้านการมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.218) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 3.952) สภาพที่พึงประสงค์ ด้านการมีความศรัทธาที่

เที่ยงแท้และบริสุทธิ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.350) และเอาชนะอารมณ์ไม่ดีของตัวเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 4.254) และค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา ($PNI_{\text{modified}} = 0.087$)

คำสำคัญ: การบริหารโรงเรียนการพัฒนาบุคลากร การบริหารวิชาการ คุณลักษณะมุสลิมที่ดี โรงเรียนเครือข่าย
อิสลาม

RESEARCH

CURRENT AND DESIRABLE CONDITIONS AND NEEDS FOR DEVELOPING ASSALAM NETWORK SCHOOL MANAGEMENT BASED ON THE CONCEPT OF GOOD MUSLIM CHARACTERISTICS***Muhammad Assomade* Penvara Xupravati*******Graduate Student, Educational Management, Faculty of Education, Chulalongkorn University****Ph.D. (Educational Management) Lecturer of Educational Management, Faculty of Education, Chulalongkorn University***Abstract**

This study was descriptive research. The objective of this research were to study the current and desirable conditions and needs for developing Assalam network school management based on the concept of good Muslim characteristics. The sample group was 37 Assalam network school in 3 southern border provinces. Data were collected using questionnaires. The data were analyzed by finding percentage, mean, standard deviation, and $PNI_{modified}$

The research results were found that, 1) The current state of the human resource development was at the highest level ($\bar{x}$ = 4.063) followed by the academic administration ($\bar{x}$ = 3.992). When considering the sub-area of each issue, it was found that in human resource development, the personnel development during working hours was at the highest level ($\bar{x}$ = 4.117). In academic administration, the curriculum development was at the highest level ($\bar{x}$ = 4.031) and the measurement and evaluation were at the lowest level ($\bar{x}$ = 3.958). Considering the desirable condition, the academic administration was at the highest level ($\bar{x}$ = 4.348) followed by the human resource development ($\bar{x}$ = 4.245). When considering the sub-area of each issue, it was found that in human resource development, the personnel development during working hours was at the highest level ($\bar{x}$ = 4.269). In academic administration, the teaching and learning management was at the highest level ($\bar{x}$ = 4.394) and the educational supervision was at the lowest level ($\bar{x}$ = 4.302). The Priority Needs was the academic administration with the highest level ($PNI_{modified}$ = 0.089), followed by the human resource development ($PNI_{modified}$ = 0.045). When considering the Priority Needs of the sub-area of each issue, it was found that in human resource

development, the personnel development off working hours was at the highest level ($PNI_{\text{modified}} = 0.053$), and in academic administration, the measurement and evaluation were at the highest level ($PNI_{\text{modified}} = 0.103$).

2) The current state of good Muslim characteristics in having true and pure faith was at the highest level ($\bar{X} = 4.218$), and in overcoming their desires was the lowest ($\bar{X} = 3.952$). The highest level of the desirable conditions was having true and pure faith ($\bar{X} = 4.350$) and the lowest level was overcoming their desires ($\bar{X} = 4.254$). The Priority Needs was knowing the value of time and good time management ($PNI_{\text{modified}} = 0.087$).

Keywords: school management, human resource development, academic management, good Muslims Characteristics, Assalam network schools.

บทนำ

จากสภาพสังคมปัจจุบันในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่วนหนึ่งมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้วัฒนธรรมต่างประเทศได้เข้ามามีอิทธิพลต่อสังคมไทย โดยเฉพาะในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีชนบทธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ภาษา และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง และปัญหาเศรษฐกิจในพื้นที่ที่เกิดขึ้น รวมถึงการรับและเข้าใจหลักคำสอนของศาสนาอิสลามที่ผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง จึงทำให้เด็กเยาวชนซึมซับแนวคิดและกระแสนิยมบางอย่างเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิต ซึ่งบางอย่างเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และไม่ถูกต้องตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม เยาวชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตกอยู่ในภาวะที่น่าเป็นห่วง เช่น ภัยยาเสพติดที่กำลังระบาด ภัยจากเหตุการณ์ความรุนแรงที่บั่นทอนคุณภาพการศึกษา (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า, 2556)

พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้อันประกอบไปด้วย จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี และยะลา มีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม มีชนบทธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ภาษา และวัฒนธรรมที่แตกต่างจากประชาชนส่วนอื่นของประเทศ โดยเฉพาะในเรื่องของการศึกษา พบว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนมุสลิมได้ศึกษาเรียนรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม เนื่องจากศาสนาอิสลามมิได้แยกความรู้ระหว่างทางโลกและทางธรรมออกจากกัน โดยมุสลิมต้องอาศัยความรู้ทั้งสองประเภทเพื่อปฏิบัติควบคู่กันไป

เครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอิสลาม เป็นเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญในประเทศไทย โดยมีเป้าหมายสูงสุดร่วมกัน คือ ห้ามปรามความชั่วและส่งเสริมความดี อันหมายรวมถึงการอบรมขัดเกลานักเรียนและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา โดยใช้แนวคิดในการอบรมสั่งสอน บริหารสถานศึกษาและการดำเนินชีวิตตามครรลองของอิสลาม ซึ่งมีคำสอนและแบบอย่างจากอัลกุรอานและอัซซุนนะห์แบบอย่างของท่านศาสนทูตมุฮัมมัด (ซ.ล.) (เครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอิสลาม, 2562)

ศาสนาอิสลามเป็นระบบการดำเนินชีวิตที่ครอบคลุมในกิจการทุกด้านของมุสลิม มุสลิมทุกคนไม่ว่าจะอยู่ส่วนใดของประเทศไทยหรือโลกใบนี้ก็ต้องครองตนและดำรงชีวิตตามแนวทางของหลักการศาสนาอิสลามตลอด 24 ชั่วโมงที่ เรียกว่า วิถีอิสลาม หรือ วิถีมุสลิม ดังนั้น แนวคิดการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรในโรงเรียนให้เป็นมุสลิมคุณภาพ มีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีตามแบบฉบับของศาสนาอิสลาม ก็จะเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นได้ โดยสามารถแบ่งคุณลักษณะของมุสลิมที่ดี ได้เป็น 10 ประการด้วยกัน ประกอบด้วย 1) มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อากีดะห์) 2) ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อิบาดะห์) 3) มีมารยาทที่ดีและงดงาม 4) ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ 5) มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง 6) สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี 7) สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น 8) เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง 9) รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และ 10) รักษาระเบียบวินัย (Hasan Al Banna, 1930) โดยการนำคุณลักษณะเหล่านี้ไปปรับใช้ในการบริหารงานในโรงเรียน โดยเฉพาะงานการบริหารบุคลากรและงานการบริหารวิชาการของโรงเรียน

การบริหารบุคลากรและการบริหารวิชาการมีความสำคัญและมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาพึงใส่ใจ การบริหารบุคลากรในโรงเรียนโดยเฉพาะการพัฒนา “ครู” เป็น สิ่งจำเป็น เพราะครูเป็นบุคคลที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพของนักเรียน เนื่องจากครูมีบทบาทหน้าที่ไม่เพียงแต่การให้ความรู้กับนักเรียนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมและเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนด้วย การพัฒนาครูจึงนำไปสู่คุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียน ซึ่งการศึกษาในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญมีจุดมุ่งหมายที่จะหล่อหลอมนักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกมิติ ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และจิตวิญญาณ (เครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอิสลาม, 2562) ให้ความรู้คุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไข 2545 , 2553 และยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้น เมื่อโรงเรียนรับบุคลากรครูเข้าปฏิบัติงาน จำเป็นต้องพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูเข้าใจสัณฐาน ทัศนคติ เป้าหมายและวัฒนธรรมของโรงเรียน จะสามารถปรับตัวและปฏิบัติหน้าที่สอดคล้องกับทิศทางของโรงเรียน นำไปสู่การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพเพื่อพัฒนานักเรียนต่อไป การบริหารบุคลากรจึงเชื่อมโยงกับการบริหารวิชาการ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เพราะเป้าหมายของโรงเรียนคือการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพเพื่อประโยชน์สูงสุดของนักเรียน (เพ็ญวรา ชูประวัติ, 2562) โดยจุดมุ่งหมายของการบริหารวิชาการ คือ การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติตามที่ต้องการ (ภาวดีธาราศรีสุทธิ, 2550)

จากปัญหาของนักเรียนในช่วงที่เป็นเด็กและเยาวชนดังกล่าวข้างต้น และจากการสนับสนุนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย คุณธรรม และจริยธรรมของแผนระดับชาติต่าง ๆ และความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นจากพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศโดยเฉพาะด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีประชากรมากกว่าร้อยละ 70 นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งการดำเนินงานการบริหารวิชาการและบริหารบุคลากรที่ยังไม่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาของนักเรียนตามสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันได้ จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอิสลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีเพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาที่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนในระดับสถานศึกษามีข้อมูลในการออกแบบแนวทางในการพัฒนาการบริหาร ดังนั้น การมีข้อมูลความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารบุคลากรและการบริหารวิชาการของโรงเรียนเครือข่ายอิสลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี จะมีส่วนช่วยในการบริหารงานบุคลากรและบริหารวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มสูงขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอิสลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

กรอบแนวคิดการวิจัย

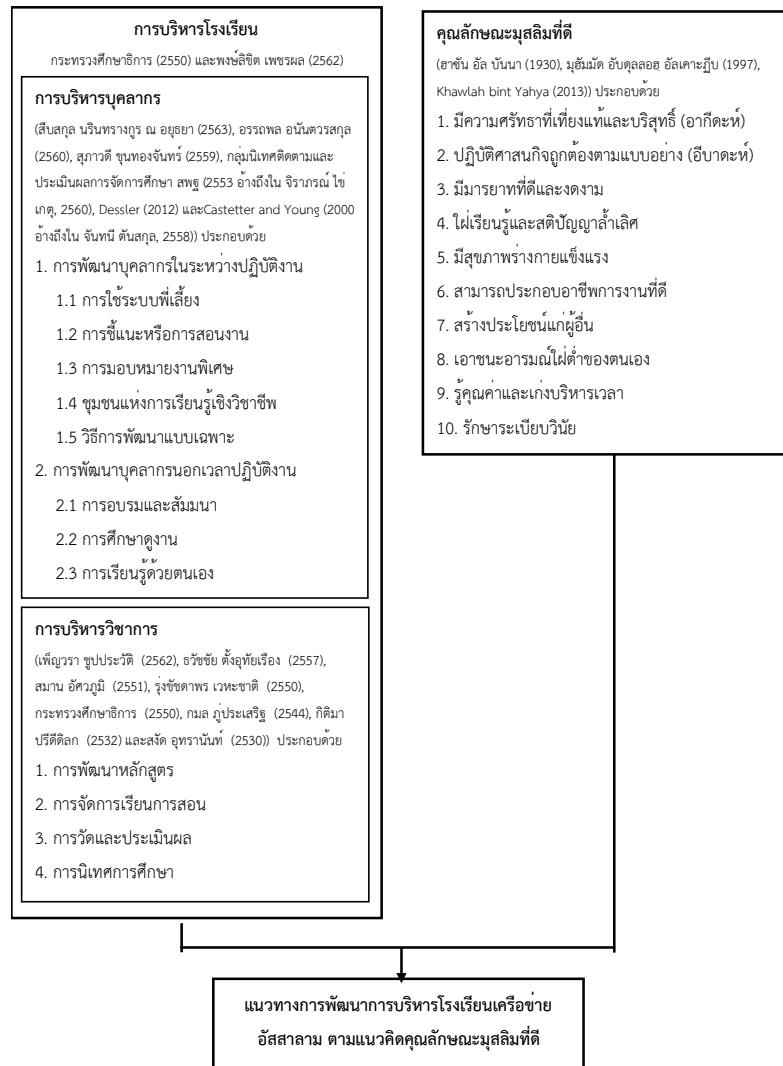
จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัยซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่

1. กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียน ได้แก่

การพัฒนานุเคราะห์ ประกอบด้วย 1. การพัฒนานุเคราะห์ในระหว่างปฏิบัติงาน มี 5 วิธี ได้แก่ การใช้ระบบพี่เลี้ยง การชี้แนะหรือการสอนงาน การมอบหมายงานพิเศษ ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และวิธีการพัฒนาแบบเฉพาะและการบริหารวิชาการ 2. การพัฒนานุเคราะห์นอกเวลาปฏิบัติงาน มี 3 ได้แก่ การอบรมและสัมมนาการศึกษา ดูงานและการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การบริหารวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการนิเทศการศึกษา

2. กรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ได้แก่ มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ (อาากิตะห์) ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง (อิบาดะห์) มีมารยาทที่ดีและงดงาม ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สามารถประกอบอาชีพการงานที่ดี สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง รู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา และรักษาระเบียบวินัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอิสลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษากรอบแนวคิดงานวิจัย จากการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอิสลาม และกรอบแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอิสลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ประชากร คือ โรงเรียนเครือข่ายอิสลาม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 41 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนเครือข่ายอิสลาม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 37 โรงเรียน ซึ่งได้มาจากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ที่มีระดับความเชื่อมั่น 95% (Confidence Interval) และใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงในการเลือกผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการผู้อำนวยการ 37 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 37 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายบุคลากรหรือครูหัวหน้าฝ่ายบุคลากร 37 คน ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาสามัญ 37 คน ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาศาสนา 37 คน ประธานนักเรียน 37 คน และรองประธานนักเรียน 37 คน รวมทั้งหมด 259 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอิสลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีโดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอิสลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอิสลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีมีลักษณะเป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open-end) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอิสลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีมีดังนี้

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม

การบริหารโรงเรียน เครือข่ายอิสลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะ มุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PN _{modified}	ลำดับ ความ ต้อง การ จำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
การพัฒนาบุคลากร	4.063	0.509	มาก	4.245	0.683	มาก	0.045	2
1. การพัฒนาบุคลากรใน ระหว่างการทำงาน	4.117	0.482	มาก	4.269	0.688	มาก	0.037	(2)
1.1 ใช้ระบบพี่เลี้ยง	4.127	0.463	มาก	4.295	0.764	มาก	0.041	(2)
1.2 การชี้แนะ การสอนงาน	4.122	0.736	มาก	4.286	0.745	มาก	0.040	(4)
1.3 มอบหมายงานพิเศษ	4.078	0.608	มาก	4.262	0.718	มาก	0.045	(1)
1.4 ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิง วิชาชีพ	4.062	0.643	มาก	4.218	0.742	มาก	0.038	(3)
1.5 วิธีการพัฒนาแบบเฉพาะ	4.200	0.663	มาก	4.285	0.762	มาก	0.020	(5)
2. การพัฒนาบุคลากรนอก เวลาการทำงาน	4.009	0.574	มาก	4.221	0.703	มาก	0.053	(1)
2.1 อบรมและสัมมนา	4.128	0.636	มาก	4.271	0.753	มาก	0.035	(3)
2.2 การศึกษาดูงาน	3.959	0.632	มาก	4.181	0.787	มาก	0.056	(2)
2.3 การเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.942	0.699	มาก	4.213	0.733	มาก	0.069	(1)
การบริหารวิชาการ	3.992	0.722	มาก	4.348	0.767	มาก	0.089	1
1. การพัฒนาหลักสูตร	4.031	0.614	มาก	4.333	0.714	มาก	0.075	(4)
1.1 วิเคราะห์ความต้องการ จำเป็นในการพัฒนา หลักสูตร	3.969	0.685	มาก	4.241	0.780	มาก	0.069	(2)
1.2 กำหนดเป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้หรือ ตัวชี้วัดของหลักสูตร	4.115	0.617	มาก	4.356	0.760	มาก	0.059	(3)
1.3 ประเมินผลการใช้ หลักสูตร	4.008	0.712	มาก	4.403	0.750	มาก	0.099	(1)

2. การจัดการเรียนการสอน	4.001	0.564	มาก	4.394	0.611	มาก	0.098	(2)
2.1 จัดทำแผนการเรียนรู้	4.041	0.698	มาก	4.368	0.739	มาก	0.080	(3)
2.2 จัดการเรียนการสอน แบบบูรณาการ	3.953	0.637	มาก	4.400	0.649	มาก	0.114	(1)
2.3 จัดกิจกรรมเสริม หลักสูตร	4.010	0.632	มาก	4.415	0.667	มาก	0.102	(2)
3. การวัดและประเมินผล	3.958	0.664	มาก	4.363	0.666	มาก	0.103	(1)
3.1 พัฒนาวิธีการที่หลากหลาย ในการวัดและ ประเมินผล	3.916	0.688	มาก	4.358	0.681	มาก	0.113	(1)
3.2 วัดและประเมินผลการ เรียนรู้	4.001	0.692	มาก	4.368	0.683	มาก	0.092	(2)
4. การนิเทศการศึกษา	3.978	0.663	มาก	4.302	0.741	มาก	0.081	(3)
4.1 วางแผนการนิเทศ	3.952	0.675	มาก	4.304	0.740	มาก	0.089	(1)
4.2 ดำเนินการนิเทศ	4.004	0.706	มาก	4.300	0.776	มาก	0.074	(2)
รวม	4.028	0.639	มาก	4.297	0.723	มาก	0.067	

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม พบว่า

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.028) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า การพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.063) รองลงมา คือ การบริหารวิชาการ ($\bar{X}$ = 3.992) โดยหากพิจารณารายด้านย่อยของแต่ละประเด็น พบว่าในประเด็นการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.117) รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการทำงาน ($\bar{X}$ = 4.009) และในประเด็นการบริหารวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.031) รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 4.001) การนิเทศการศึกษา ($\bar{X}$ = 3.978) และการวัดและประเมินผล ($\bar{X}$ = 3.958) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.297) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า การบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.348) รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากร ($\bar{X}$ = 4.245) โดยหากพิจารณารายด้านย่อยของแต่ละประเด็น พบว่า ในประเด็นการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.269) รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการทำงาน ($\bar{X}$ = 4.221) และในประเด็นการบริหารวิชาการ การจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย

สูงสุด ($\bar{X}$ = 4.394) รองลงมา คือ การวัดและประเมินผล ($\bar{X}$ = 4.363) การพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.333) และ การนิเทศการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.302) ตามลำดับ

ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า การบริหารวิชาการ มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.089) รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากร ($PNI_{modified}$ = 0.045) โดยหากพิจารณารายด้านย่อยของแต่ละประเด็น พบว่า ในประเด็นการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.053) รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการทำงาน ($PNI_{modified}$ = 0.037) และในประเด็นการบริหารวิชาการ การวัดและประเมินผล มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.103) รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน ($PNI_{modified}$ = 0.098) การนิเทศการศึกษา ($PNI_{modified}$ = 0.081) และ การพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{modified}$ = 0.075) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม

การบริหารโรงเรียน เครือข่ายอิสลาม ตามแนวคิดคุณลักษณะ มุสลิมที่ดี	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modified}$	ลำดับ ความ ต้อง การ จำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. มีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์	4.218	0.560	มาก	4.350	0.685	มาก	0.031	(10)
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.174	0.529	มาก	4.340	0.679	มาก	0.040	(9)
3. มีมารยาทที่ดีและงดงาม	4.105	0.535	มาก	4.308	0.669	มาก	0.049	(8)
4. ใฝ่เรียนรู้และสติปัญญาล้ำเลิศ	3.977	0.558	มาก	4.277	0.696	มาก	0.075	(4)
5. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.062	0.637	มาก	4.271	0.718	มาก	0.051	(7)
6. สามารถประกอบอาชีพการทำงานที่ดี	3.995	0.594	มาก	4.260	0.711	มาก	0.066	(5)
7. สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น	4.075	0.534	มาก	4.294	0.654	มาก	0.054	(6)
8. เอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง	3.952	0.522	มาก	4.254	0.655	มาก	0.076	(3)
9. รู้คุณค่าและเก่งบริหาร	3.963	0.579	มาก	4.308	0.644	มาก	0.087	(1)

เวลา

10. รักษาระเบียบวินัย 3.989 0.590 มาก 4.328 0.646 มาก 0.085 (2)

รวม	4.028	0.639	มาก	4.297	0.723	มาก	0.067
-----	-------	-------	-----	-------	-------	-----	-------

จากตารางที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม พบว่า

สภาพปัจจุบันในการพัฒนาคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.028) เมื่อพิจารณารายด้านย่อยของคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า การมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.218) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\bar{X}$ = 4.174) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 3.952)

สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.297) เมื่อพิจารณารายด้านย่อยของคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า การมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.350) รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง ($\bar{X}$ = 4.340) และเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 4.254)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวมพบว่า การรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.087) รองลงมา คือ รักษาระเบียบวินัย ($PNI_{modified}$ = 0.085) และมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.031)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ผู้วิจัยได้นำเสนอการอภิปรายผลเป็นประเด็น ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า การพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมา คือ การบริหารวิชาการ โดยหากพิจารณารายด้านย่อยของแต่ละประเด็น พบว่า ในประเด็นการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรในระหว่าง การปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเมื่อพิจารณาในข้อย่อยของการพัฒนาบุคลากรในระหว่าง การปฏิบัติงาน ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การใช้ระบบพี่เลี้ยงในการพัฒนาบุคลากรในระหว่าง การปฏิบัติงาน เพื่อให้ครูมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เนื่องจากในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่ต้องการตามความคาดหวังนั้น ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดี เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีด้วยเช่นเดียวกันสอดคล้องกับ ชญาพิมพ์ อูสาโท และคณะ (2563) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาระบบบทสนทนา รูปแบบและกลไกการพัฒนาครูในลักษณะเครือข่ายเชิงพื้นที่ 5 พื้นที่ พบว่า การพัฒนาครูเน้นที่การลงมือปฏิบัติจริงจะทำให้ครูเกิดทักษะการปฏิบัติงานจริง สามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการอบรมไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์ ซึ่งหาก

เกิดคำถามหรือความไม่เข้าใจระหว่างการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ครูสามารถปรึกษาผู้มีประสบการณ์ อันได้แก่ พี่เลี้ยง (Mentor) โค้ช (Coach) หรือเครือข่ายครูหรือบุคคลผู้รู้ (Network) และในประเด็นการบริหารวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเมื่อพิจารณาในข้อย่อยของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ หลักสูตรสถานศึกษาได้กำหนดเป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้หรือตัวชี้วัดของหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีเนื่องจากในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่ต้องการตามความคาดหวังนั้น โรงเรียนต้องมีการกำหนดเป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้หรือตัวชี้วัดของหลักสูตร ที่ต้องการเพื่อเป็นหลักที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุถึงเป้าหมายนั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธวิญญ์ เลียงชีพชอบ (2561) เรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย 4.0 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย 4.0 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก และ ด้านการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า การบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากร โดยหากพิจารณารายด้านย่อยของแต่ละประเด็นพบว่า ในประเด็นการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเมื่อพิจารณาในข้อย่อยของการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การใช้ระบบพี่เลี้ยงในการพัฒนาบุคลากรในระหว่างการปฏิบัติงาน โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาเรียม นิลพันธ์ และคณะ เรื่อง การพัฒนาระบบทัศน์ รูปแบบและกลไกการพัฒนาครูตามแนวคิดเครือข่ายเชิงพื้นที่ :กรณีศึกษาพื้นที่ภาคกลาง รวมภาคตะวันออกและภาคตะวันตก พร้อมข้อเสนอเชิงนโยบายรูปแบบและกลไกการพัฒนาครูตามแนวคิดเครือข่ายเชิงพื้นที่ภาคกลาง รวมภาคตะวันออกและภาคตะวันตกพบว่ารูปแบบการพัฒนาครูควรดำเนินการระหว่างปฏิบัติงานโดยไม่ผ่านระบบ Online (Offline on the job Training) โดยมีเครือข่ายความร่วมมือ การลงมือปฏิบัติจริง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ การนิเทศ การทำวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัยทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบการพัฒนาครูที่สถานศึกษาและสถาบันผลิตครูสามารถดำเนินการได้ เหมาะสมระหว่างการทำงานโดยไม่ต้องผ่านระบบออนไลน์นั้นเหมาะกับสภาพการปฏิบัติงานจริงของครูในสถานศึกษาและในประเด็นการบริหารวิชาการ การจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เมื่อพิจารณาราย ด้านย่อยของข้อข่ายด้านการจัดการเรียนการสอนที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สอดคล้องกับ วราภรณ์ศรีวิโรจน์(2551) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน (Learning and Classroom Management) เป็นบทบาทสำคัญของครูทุกคน เริ่มจากการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร เอกสารที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ผู้เรียน นำมาวางแผนออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดหาหรือเลือกใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แล้วดำเนินการจัดการเรียนรู้และจัดการชั้นเรียน

ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า การบริหารวิชาการ มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากร โดยหากพิจารณารายด้านย่อยของแต่ละประเด็น พบว่า ในประเด็นการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงาน มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด จึงควรมีการพัฒนาเป็นอันดับแรก เพื่อส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีกับครู เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างคุณลักษณะมุสลิมที่ดีของผู้เรียนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ พงษ์ธี ศิริบรรณพิทักษ์ และคณะ

(2561) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาครูที่ควรใช้ พบว่า ระดับความประสงค์สูงสุดที่ 3 อันดับ ได้แก่ การพัฒนาแบบนอกเวลาปฏิบัติงาน (Off-the-job training) การพัฒนาในเวลาปฏิบัติงาน (On-the-job Training) และการศึกษาด้วยตนเองรวมกันรองลงมาคือการพัฒนาในเวลาปฏิบัติงาน (On-the-job Training) เช่น การชี้แนะ (Coaching) การเป็นที่เลี้ยง (Mentoring) PLC และการโดยการศึกษาด้วยตนเอง เช่น ศึกษาจากบทเรียน Online และสื่อการเรียนรู้อื่นๆ ตามลำดับและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2552 ในเรื่องของบุคลากรทางการศึกษา โดยเน้นการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องให้ทันกับเทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลงทางสังคม และในประเด็นการบริหารวิชาการ การวัดและประเมินผล มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด จึงควรมีการพัฒนาเป็นอันดับต้นๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ อมรรัตน์ ศรีพอ (2561) ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็น สูงสุด คือ การวัดและประเมินผล และยังสอดคล้องกับโออาชีวะ(2563) กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการสอน และเป็นส่วนสำคัญที่ผู้สอนที่ดีจะแสวงหาแนวทางให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ และเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้สอนจะต้องรู้ความสามารถของผู้เรียน ความสนใจของผู้เรียน และข้อบกพร่องของผู้เรียน โดยอาศัยกระบวนการของการวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา

2. สภาพปัจจุบันด้านคุณลักษณะมุสลิมที่ดีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านย่อยของคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า การมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่างและเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาคุณลักษณะมุสลิมที่ดี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านย่อยของคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่ามีลักษณะเดียวกันกับสภาพปัจจุบัน คือ การมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่างและเอาชนะอารมณ์ใฝ่ต่ำของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดจากสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ด้านคุณลักษณะมุสลิมที่ดีโดยภาพรวมข้างต้น จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นและความต้องการของผู้บริหาร ครู และผู้เรียนมีความสำคัญกับการมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ มาเป็นอันดับแรก ซึ่งการมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากที่จะก่อให้เกิด ความเข้าใจ และความศรัทธาในหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม รวมถึงการปฏิบัติศาสนกิจอย่างถูกต้อง ส่งผลให้เกิดความสำเร็จอย่างยิ่งในการส่งเสริมการเป็นมุสลิมที่ดีโดยสอดคล้องกับมัสลัน มาหะมะ (2552) กล่าวว่าแนวความคิดอิสลามขั้นพื้นฐานถือว่า จักรวาลทั้งหมดถูกสร้างโดยผู้เป็นเจ้าของ การศรัทธาที่สำคัญที่สุดของอิสลาม คือ “เตอาฮิด” หรือ การศรัทธาในผู้เป็นเจ้านิ่งเดียว เป็นความศรัทธาที่เป็นรากเหง้าของอิสลาม ความศรัทธาอื่นทั้งหมดแตกย่อยมาจากความศรัทธานี้ เนื้อหาเรื่องการศรัทธาของอิสลามจึงเน้นเฉพาะเรื่องนี้เป็นสำคัญดังนั้นการมีความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์จึงถือเป็นคุณลักษณะสำคัญที่จำเป็นและควรมีของการเป็นมุสลิมที่ดี

ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า การรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ซึ่งขยายความได้ว่า การรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา คือ การตระหนักอยู่เสมอว่าเวลานั้นมีค่า เวลาคือชีวิต เวลาคือสิ่งที่ไม่สามารถหวนกลับมาได้ และสามารถบริหารเวลาได้เป็นอย่างดี มีความตรงต่อเวลาและมีการวางแผนการใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี รักษาเวลาในการประกอบศาสนกิจ

ต่าง ๆ ให้อยู่ในกรอบเวลาที่กำหนด ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดและออกห่างจากกิจกรรมที่ทำให้ไม่เกิดประโยชน์และทำให้เสียเวลา ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นความต้องการจำเป็นสูงสุดในการพัฒนาเนื่องจากสภาพปัจจุบันผู้เรียนมีคุณลักษณะในการรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลาต่ำ แต่ความต้องการคุณลักษณะนี้ยังถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีอย่างสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฮาซัน อัลบันนา(1930 แปลโดย ยะอ์กูบ สืบสุข 2546) และ มุฮัมมัด อับดุลลอฮ์ อัลเคาะฎิบ. (1997 แปลโดย ยะอ์กูบ สืบสุข 2546) ที่ได้กล่าวว่าคุณลักษณะของมุสลิมที่ดีหรือมุสลิมคุณภาพ ต้องมีการรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลาและยังสอดคล้องกับ มุฮัมมัด เหล็มกุล (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณค่าของเวลาในอิสลาม สามารถสรุปได้ว่า อิสลามได้เล็งเห็นและให้ความสำคัญต่อคุณค่าของเวลาในมิติต่างๆคุณค่าของเวลาในการใช้ความคิด คุณค่าของเวลาในการรำลึกถึงอัลลอฮ์ คุณค่าของเวลาในการดูแลสุขภาพคุณค่าของเวลาในการศึกษาอัลกุรอาน และคุณค่าของเวลาในการประกอบศาสนกิจ ซึ่งเป็นมิติทางด้านคุณความดีหลายรูปแบบที่ก่อให้เกิดงานที่ดีแก่ชีวิตในโลกนี้และได้รับผลตอบแทนอันยิ่งใหญ่ในโลกหน้าเห็นได้ว่าการรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา เป็นคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นมุสลิมที่ดี และเป็นคุณลักษณะที่ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนอย่างยิ่ง เป็นอันดับแรกเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะมุสลิมที่ดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัลฮาลาลตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี พบว่า

ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองนอกเวลาการปฏิบัติงานอยู่เสมอ โดยการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาให้ครูมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีมากยิ่งขึ้นเป็นอันดับแรก ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีต่อไป เนื่องจากด้านการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรนอกเวลาการปฏิบัติงานและการเรียนรู้ด้วยตนเองมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุด

ด้านการบริหารวิชาการ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้ครูพัฒนาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีมากยิ่งขึ้น เนื่องจากด้านการบริหารวิชาการ การวัดและประเมินผลมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุด

2. จากผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในด้านคุณลักษณะมุสลิมที่ดี ผู้บริหารและครูผู้สอนควรออกแบบการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดีในด้านการรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลาเป็นอันดับแรก เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าการรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลามีความต้องการจำเป็นสูงสุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำผลการวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็นไปพัฒนาเป็นแนวทางในการการบริหารโรงเรียนเครือข่ายอัลฮาลาลตามแนวคิดคุณลักษณะมุสลิมที่ดี และดำเนินการทดสอบและประเมินแนวทางที่พัฒนาเพื่อนำไปใช้ในการจัดหลักสูตรของสถานศึกษาต่อไป

2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาครูผู้สอนให้มีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีในด้านการรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะมุสลิมที่ดีได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าการรู้คุณค่าและเก่งบริหารเวลามีความต้องการจำเป็นสูงสุด

3. ควรพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณลักษณะมุสลิมที่ดีให้นักเรียน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าในขอบข่ายการบริหารวิชาการ การวัดและการประเมินผลมีความต้องการจำเป็นสูงสุด

4. ควรศึกษาด้านแบบการบริหาร การพัฒนาความศรัทธาที่เที่ยงแท้และบริสุทธิ์ของโรงเรียนเครือข่ายอิสลาม เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า มีสภาพปัจจุบันสูงสุดและสภาพที่พึงประสงค์ก็สูงสุดเช่นเดียวกัน

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2544). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ทิพย์พบบลิเคชั่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ*
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2552).*พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552*.
- กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า. (2556). *เปิดโลกทัศน์ใหม่เยาวชนไทยชายแดนใต้*.
[ออนไลน์] สืบค้นข้อมูลเมื่อ 8 มกราคม 2564 , จาก [http://www.southpeace.go.th/th/ Article/เปิดโลกทัศน์ใหม่เยาวชนไทยชายแดนใต้.html](http://www.southpeace.go.th/th/Article/เปิดโลกทัศน์ใหม่เยาวชนไทยชายแดนใต้.html)
- กิตติมา ปรีดีดิถ. (2532). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*, กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- เครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม. (2562). *ข้อมูลเกี่ยวกับเครือข่ายโรงเรียนคุณภาพอัสสลาม*. เข้าถึงเมื่อ 12 มกราคม 2563. จาก <https://assathai.com/>
- จันทน์ ต้นสกุล. (2558). *การนำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ประถมศึกษา*. ภาควิชานโยบาย ภาวะผู้นำทางการศึกษา สาขาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์. กรุงเทพฯ , จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.
- ชญาพิมพ์ อุสาโห และคณะ. (2563). *การพัฒนากระบวนการทัศน์ รูปแบบและกลไกการพัฒนาครูในลักษณะเครือข่ายเชิงพื้นที่ 5 พื้นที่*. ครูสกว.วิทยานิพนธ์: ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (2563). สำนักเลขาธิการคุรุสภา.
- ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง. (2557). *การบริหารงานวิชาการ*. เข้าถึงเมื่อ 14 กันยายน 2563. จาก <https://www.slideshare.net/twatchait/ss-38314050>
- พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ และคณะ. (2561).*การพัฒนากรอบขับเคลื่อนระบบการผลิตและพัฒนาครูสมรรถนะสูงสำหรับประเทศไทย 4.0*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ.
- พันธิวิทย์ เลี้ยงชีพชอบ. (2561). *กลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย 4.0*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญวรา ชูประวัตติ. (2562). *การบริหารงานวิชาการ*. ใน พงษ์ลิขิต เพชรผลและคณะ. ภาวะผู้นำในการบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). (น. 91-134). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ. (2550). *การจัดและการบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง .
- มัสลิน มาหะมะ. (2552). *อิสลาม วิถีแห่งชีวิต*.Islamhouse.
- มาเรียม นิลพันธ์และคณะ.(2563).*การพัฒนากระบวนการทัศน์ รูปแบบและกลไกการพัฒนาครูตามแนวคิดเครือข่ายเชิงพื้นที่ :กรณีศึกษาพื้นที่ภาคกลาง รวมภาคตะวันออกและภาคตะวันตก พร้อมข้อเสนอเชิงนโยบายรูปแบบและกลไกการพัฒนาครูตามแนวคิดเครือข่ายเชิงพื้นที่ภาคกลาง รวมภาคตะวันออกและภาคตะวันตก*.วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2563.
- มุฮัมมัด อับดุลลอฮ์ อัลเคาะฎิบ. (1997 แปลโดย ยะฮ์กูบ สืบสุข 2546). *10 ขั้นตอนสู่การเป็นมุสลิมคุณภาพ*. เพชรบุรี : สำนักพิมพ์อัล-อิหซาน.

- มูฮัมหมัด เหม็งกุล. (2561). *คุณค่าของเวลาในอิสลาม*. วารสาร AL-NUR บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฟาฏอนีปีที่ 13 ฉบับที่ 25 (ฉ.ที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2561).
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2553). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* (พิมพ์ครั้งที่ 4), สงขลาศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วรารณณ์ ศรีวิโรจน์. (2551). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 1022230 หลักการจัดการเรียนรู้*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- สัจด์ อุทรานันท์. (2530). *ทฤษฎีหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สมาน อิศวภูมิ. (2542). *หลักทฤษฎีและการปฏิบัติการบริหารการศึกษา*, อุบลราชธานี : คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา. (2562). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษา* ใน พงษ์ลิจิตเพชรผลและคณะ (พิมพ์ครั้งที่ 3) (น. 154-202), ภาวะผู้นำในการบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษา, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา. (2563). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ทางการศึกษาแนวใหม่*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาวดี ขุนทองจันทร์. (2559). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์อย่างบูรณาการ*. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น
- อมรรัตน์ ศรีพอ. (2561). *กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรถพล อนันตวรสกุล. (2560). *การผลิตและพัฒนาครู: มองให้เห็นทั้งระบบก่อนคิดจะรื้อทั้งทั้งระบบ*. วารสารครุศาสตร์.
- โออาซิวะ. (2563). *การวัดและประเมินผลการศึกษา*. เข้าถึงเมื่อ 30 พฤษภาคม 2564. จาก <https://xn--22c9be4cqr8m1c.xyz>.
- ฮาซัน อัล บันนา. (1930 แปลโดย ยะฮ์กูบ สืบสุข 2546). *สารแด่ผู้รับใช้อิสลาม*. เพชรบุรี : สำนักพิมพ์อัล-อิหซาน.
- Castetter, William B. I. Phillip Yoyng. (2000). *The Human Resource Function in Educational Administration*. 7ed. New York: Mcmillan.
- Dessler G. (2012). *Human Resource Management*. London: Pearson Education.
- Khawlah bint Yahya. (2013). *5 beautiful characteristics of a muslim*. [Online]. เข้าถึงเมื่อ 4 ธันวาคม 2563. จาก <https://understandquran.com/five-muslim-qualities-that-can-bring-you-to-paradise/>
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3 rd edition). New York :Harper and Row Publication.